

I samband med utsällningen i Göteborg, på initiativ av av den mycket intresserade taxvännen, friherre Axel Klinckowström.

Axel Klinckowström var en mycket kunnig och energisk man, som hade många strängar på sin lyra, han var förutom framstående kynolog, författare, zoolog, docent vid Stockholms Högskola. Han deltog också i talrika forskningsresor, skrev reseskildringar och vetenskapliga arbeten, som även myntade det kända citatet "Kommer kallad men ej strax, ty född till slav är ingen tax"

Friherre Axel Klinkowström, Stafsund. Svenska taxologiens fader, vetenskapsman och kynolog. Sv Taxklubbens energiske sekreterare. Med riksbekanta ResiStafsund 1382, som försvann i Buenos Aires.

Under både grytprovet och själva utställningen (första svenska grytprovet, hållet i Göteborg den 10 maj 1901 och SKK:s utställning i Göteborg den 11-13 maj samma år) kunde man lägga märke till ett hastigt stigande intresse för taxen, inte minst sporrat genom närvaron av en kontinental expert, nämligen Emil Ilgner, domare för bl.a. taxar (kennel Erdmannsheim). Bisittare var friherrarna Axel Klinckowström och Fredrik von Essen (endomarsystemet infördes först några år senare). Till utställningen var 45 taxar anmälda, de flesta troligen tyska importörer. På sista utställningsdagen den 13 maj beslöts att ett dussin intresserade taxvänner skulle

träffas på Hotell Hagalund, där också Sveriges första specialklubb bildades " Svensk Taxklubb " under ledning av bl.a. Emil Ilgner och Axel Klinkowström..

Till Taxklubbens förste ordförande valdes Friherre Fredrik von Essen.
Bild ovan tillsammans med vorsterhunden Tipp, 1922.

*Grand Hotell Hagalund i Göteborg där klubben bildades.
Hotellet är numera rivet.*

Svenska Taxklubbens första utställning den 18 - 20 april 1902

Redan i april 1902 kände sig Svenska Taxklubben mogen att avhålla sin första specialutställning, datum för detta evenemang avhölls den 18 - 20 april uppe på Skansens höjder.

Uppe på Solliden i den lilla åttakantiga paviljongen hade det arbetats med liv och lust dagarna innan utställningen. Utställningskommitté för denna första utställning anordnad av Svenska Taxklubben var Robert Nathansson, Bengt Lindroth och Carl Lewerth, samt den outröttlige och alldeles närvarande kommissarien Gustaf Leuhusen, som med biträde av Skansens personal satt upp den inlånade utställningspaviljongen inlånad av Svenska Kennelklubben.

Utställningspaviljongen på Solliden

Skansen bidrog också med ett antal stora rymlig burar där de sju fyrbenta hederspristagarna från denna första utställning stolt fick sitta för att vara till allmänhetens beskådande, och därigenom fick tillfälle att se denna taxvärldens elit. Prisdomare för denna första utställning var Fredrik von Essen och Axel Klinkowström.

Främst bland de svartröda släthåren (korthår) kom *Pullman v. Spessart*. Som också för första gången besegrade den tidigare vinstrika taxen *Erdman v. Spessart*, som länge varit nummer ett i Sveriges Taxvärld. Bland tikarna segrade *Stradella-Erdmannsheim*, som enligt prisdomaren för dagen fick bedömning " ädel till formen, oklanderlig till färgen och som är i yttersta kondition med precis lagom hull, vårdande och glänsande hårrem, otvivelaktigt utställningens vackraste korthåriga tax.

Av strävåriga taxar deltog bara en. Det var Bengt Lindroths *Rüpel-Erdmannsheim*. Enligt Axel Klinkowströms skrivelse om den första utställningen skrev han om denna vackra hund.

" En men ett lejon vore man frestad att säga, ty vad Bengt Lindroths *Rüpel-Erdmannsheim* angick stod han till former och kondition som *primus inter pares* bland samtliga hundar uppe på Solliden, där så gott som allt vad Sverige ägde ypperst och ädlast i taxväg stämt möte."

Denna första utställning hade också av sitt praktiska läge och närhet av en samtidig hästutställning redan på fredagen ganska talrika besökare. På söndagens utställning bjöds det på en molnfri himmel och strålande vårsol då snart utställningsområdet fylldes av en myllrande publik.

Efter denna första utställning samlades Svenska Taxklubben till klubbafton på Hasselbacken, av ålderförbunden med glada festminnen från jakt- och hundutställningar. Till första Hedersledamot i Svenska Taxklubben meddelade Fredrik von Essen denna afton att HKH Prins Wilhelm under förmiddagens lopp behagat motta kallelse till första Hedersledamot i Svenska Taxklubben. Efter supèn vidtog enligt hävdvunnen jägarsed ett av tal och sång livat nachspiel, som drog ut ett gott stycke på småtimmarna, såsom sig ägnar oförbränneliga kennelmän, då de någon gång samlas i festligt lag *inter pocula*.

Axel Klickowström dömer taxar på en utställning i Stockholm 1905 vid Djurgårdsbron. Domaren synar röda hanhundar. Bland de övriga närvarande märks: fr. v. Axel Ekelund, Lewenhaupt (skymd av A.K.), Alb. Kantzow, Fröken Bielke och Hofjägmästare Eric v. Eckermann längst till höger.

De första svenska grytproven

Grytproven introducerades i Sverige för första gången i samband med Svenska Kennelklubbens utställning i Göteborg den 10 - 11 maj 1901.

Svenska Taxklubbens egna grytprov gick av stapeln den 3 juni 1902.

Det tekniska genomförandet av de första grytproven, vilka uppenbarligen troget kopierade de i ursprungslandet tillämpade systemet- som skiljde sig avsevärt från tillvägagångssättet vid de nutida grytproven. Fullkomligt "fri fight" från första stund mellan provdjur och grythund var tydligen den i våra ögon något hårdföra parollen inom grytprovsverksamheten, när den åren närmast efter sekelskiftet introducerades och fick fast fot i vårt land.

Bild från ett av de först grytjaktproven, troligen vid Stafsund 1903. Fr. v. Bengt Lindroth, Emil Ilgner, Axel Klinckowström, Otto Hedström, (skymtar bakom), R. von Essen (Signesberg), Claes Lewenhaupt och Mårten U:son Kalling.

Ch Mackesen av Falkenstein f 1917 var Sveriges första grytprovschampion, målades 1933 av Brita Lagerberg

År 1904 hade klubben 93 ledamöter. Axel Klinkowström slutade som sekreterare och blev klubbens vice ordförande. Klubben höll även denna vår utställning på skansen. Där märktes särskilt godsägare Katzows grupp av svarta korthåriga taxar och Bengt Lindroths strävåriga tigertax *Claret* som av Klinkowström kallades Sveriges vackraste tax. Greve M Kalling då bosatt på Lövsund i Södermanland, köpte på utställningen för 200:- kronor den utmärkte svarta korthåriga *Racker II von Zion* av Byggmästare Sven Hydèn som importerat honom.

År 1905 hölls ingen utställning men väl grytprov. Segrare blev den strävåriga Rüpel Erdmannsheim med sin sköna dotter *Claret* på andra plats. Detta år bildades också Göteborgs taxklubb.

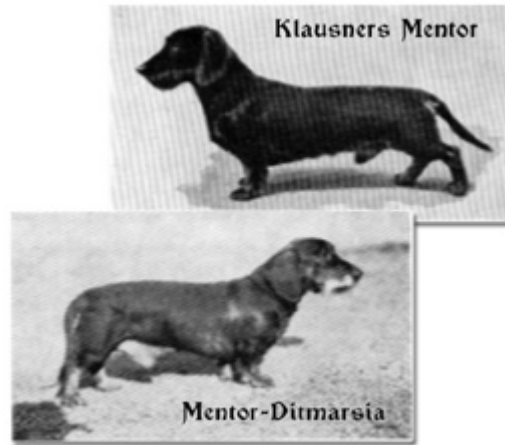
År 1908 avgick greve Hamilton, Bengt Lindroth blev ordförande och Märten Kalling styrelseledamot. Axel Klinkowström blev hedersledamot detta år.

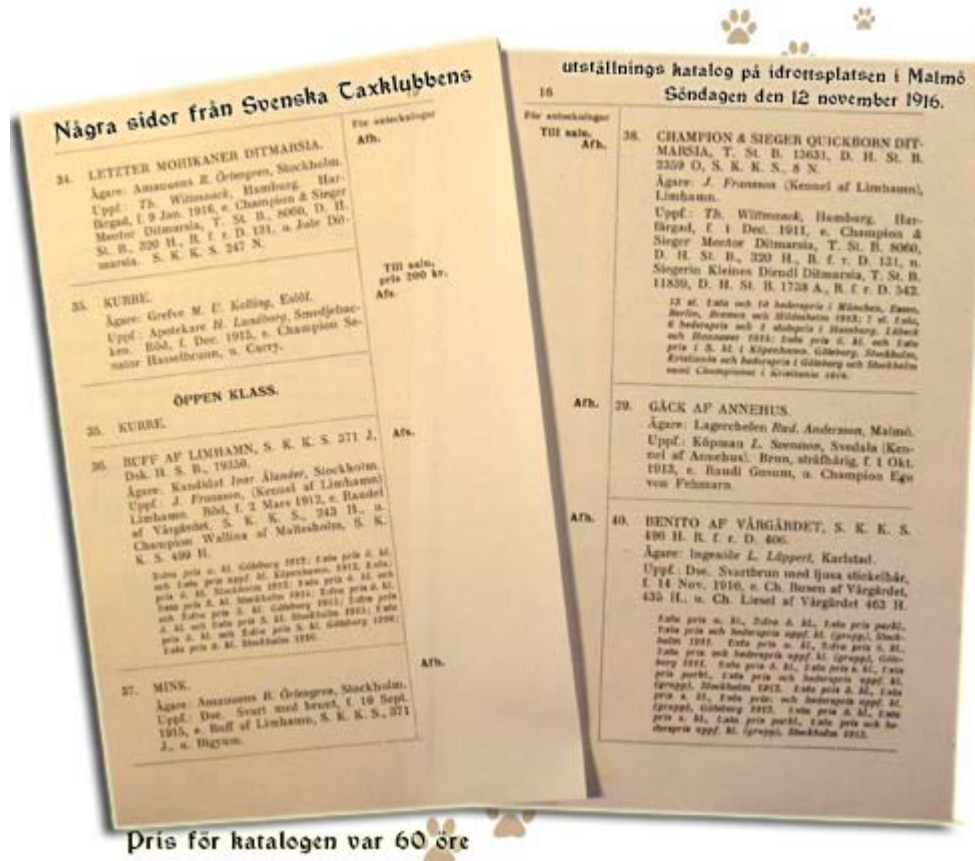
Kennel Sippolas ägare Greve Märten Ulfson Kalling som födde upp rasen redan runt 1890, då med Svenskt blod. Han övergick efter sekelskiftet, i och med inköpet av hannunden "Racker II v Erdmannsheim" från Ilgner till tyskt blod. Denna Racker kom att bli stamhund i en uppfödning ända in på femtiotalet.

År 1916 steg medlemsantalet till 26. Grytprov hölls vid Gusum. Friherre Hermelin var åter domare. Segrare i resp. tre klasser blev *Medina von Falkenstein* och *Muck IV von Falkenstein* samt M.U Kallings *Kulina III Sippola*. Friherre Fredrik Leuhusen blev nu vice ordf. och greve M U Kalling sekreterare. I november avhöll Svenska Taxklubben specialutställning i Malmö med Axel Klinkowström som domare för korthår, Zirkenbach för strävår. Bland segrarna på denna utställning var grevinnan Ella von Rosens *Lismans Sippola* och Kallings *Piano Brahetrolleborg*, F Lehusens *Taxi* och jägare Hansens *Lillan av fågelsong*. Bland de strävåriga fanns J Franssons "*Quickborn Ditmarsia* och fröken Elisabeth Krügers *Klackens Dolly*. Quickborn blev senare exporterad till tyskland och blev där far till *Helios von Teckeltreu*, vilken blev farfar till *Klausners Mentor* som förekommer i många av våra svenska strävårstaxars blod.

De långhåriga taxarna visades i Sverige för första gången ungefär vid sekelskiftet, då ett par långhår importerades från Tyskland. Långhåren var emellertid fåtaliga på 1920-talets utställningar, och först i början och mitten av 1930-talet blev långhårsavlen livligare i och med att Uno Wigart till sin kennel "av Ullinge" importerade långhår från de tyska kennlarna "von Teufelstern och "vom Herrenhof". Med Ullingetaxarna drevs en omfattande avel, och med sådana stamhundar kunde några andra långhårsuppfödare komma igång, Kan nämnas "av Furustam" Dag Dufwa med kennel "Ekhorst" kennel Jansjöborg".

Pris för katalogen var 60 öre

På ett sammanträde i Katrineholm den 9 januari 1917 beslöts upplösandet av gamla Svenska Taxklubben. Stadgar för den nya klubben togs fram. Den nya klubben fick namnet "Taxklubben" rätt och slätt.

På våren 1918 höll den ombildade Taxklubben sin första specialutställning i Malmö med 74 anmälda taxar. De förnämsta hedersprisen tillföll Fru Bövings

Othello von Lichtensteinn

En av de framgångsrikaste uppfödarna mellan åren 1910-35 var Lizzie Böving. Här med en samling av på sin tid berömda "Klacken"-taxarna.

Hon ställde stora krav på exteriör utan att göra avkall på jaktlust och skärpa

År 1919 antogs nytt reglemente för grytproven med kvalitetsbedömning utom i segrarprovet. På höstsammanträdet beslöts att ändra klubbens namn till *Svenska Taxklubben*

Under 1920 talet var intresset för grytjakt och prov stort där de skarpa Käggleholmarna toppade prislister under en följd av år. Veroni Sandström startar sin kennel Sports med stamtiken Tossan från fältet. Sports strävvhår kom att dominera under 40 års uppfödning.

Fru Veroni Sandström, kennel Sport, med några av sina strävvhårstaxar av senare datum.

1930-talet

Under 30-talet tycks intresset för taxarna ha minskat och de grytprovararrangerande klubbarna går på sparlåga. De utställda hundarnas antal höll sig omkring 30 till 40 ända till 1937. 1938 och 1940 var antalet 23, detta var taxens vågdal

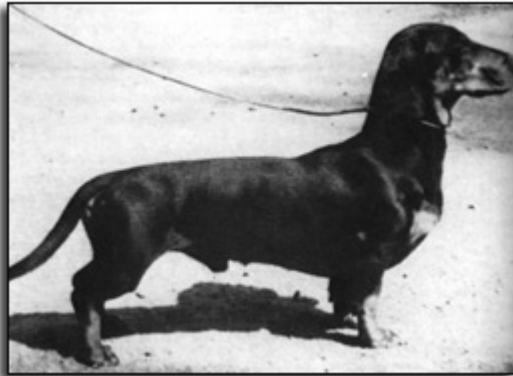
Under 40-talet blev det åter fart på taxintresset. Vintern 1941-1942 tog Svenska Kennelklubben initiativet till sammanslagning av Svenska Taxklubben och Stockholms Taxklubb. Efter förberedande förhandlingar antogs vid ett konstituerande sammanträde i Stockholm den 31 maj 1942 stadgar för den rekonstruerande Svenska Taxklubben, avsedd att vara en rikssammanslutning med säte i huvudstaden. Vid starten anmälde sig från Svenska Taxklubben i Göteborg 14 ledamöter och från Stockholms Taxklubb 25 st., inklusive de båda klubbarnas hedersledamöter, som var 6 stycken, däribland förste hedersledamöten prins Wilhelm. Stockholms Taxklubb överlämnade hela sin behållning, kronor 694:-, till den nya klubben. Från Göteborg överlämnades 500:- kr. Vid det konstituerande mötet valdes direktören för Svenska Lantarbetsgivareföreningen Henrik Carell till ordförande, ordinarie styrelse ledamöter blev revisorn Georg af Donner, professorn vid veterinärhögskolan Gerhard Forsell, rikskonsulten greve Harry Hamilton, fabrikören Tage Håkansson, greve Mårten Ulfsson Kalling, greve Björn von Rosen, fru Veroni Sandström och läroverksadjunkten Ruben Örtgren och till suppleanter utsågs doktor Kåre Bäckström, ombudsmannen Gunnar Olsson, godsägaren Henneing Terje och grosshandlare Uno Wigart. Vid verksamhetsårets slut den 31 oktober 1942 uppgick medlemsantalet till 178. De kennlar som bör nämnas under denna period är Klockeberga, Talltomta, Jäger, Sippola, Campfire, Sport, Rampas och Ullinge. År 1942-44 fick medlemmarna betala 5 kronor i årsavgift.

Från Sundsvallsutställningen 1947. Segrande strävårstikar. t.v. Werners Sassa, 2:a segr. kl. t.h. Fru V Sandströms Sports-Diana, 1:a segr. kl. cert.

De första Drevproven

År 1941 tilläts taxar starta på drevprov för första gången, då de på försök tilläts starta på det prov med dachbracken (drevrar) som anordnades av Svenska Kennelklubbens södra avdelning. Försöket upprepades 1942 och år 1943 anordnade Svenska Taxklubben det första drevprovet för taxar.

En framgångsrik grytprovsvinnare på 1940-talet och även en av de mest använda avelshundarna var Jäger Tipp. äg Tage Håkansson, Fritsla.

Fabrikör Tage Håkansson, Fritsla i träningsaktion. Innehavare av den bekanta jakttaxkenneln Jäger, var första innehavaren av Carellpokalen.

1950 och 1960 talet (Lokalklubbarnas tillkomst)

50 årsjubileet firades med jubileumsfest på Strand Hotel. Harry Hamilton meddelade att de registrerade taxarna nu sammanlagt var 9.780.

Vid en sammankomst den 15 januari 1954 beslöt man att söka få tillstånd en skånsk taxklubb. en Interimstyrelse fick i uppdrag att sondera terrängen och denna styrelse kunde efter fullgjort uppdrag kalla till konstituerande sammanträde den 19 juni. Sammanträdet hölls i Fulltofta där man samtidigt passade på att anordna den nya klubbens första grytprov. Ryktena från Skåne nådde snart Göteborg där man inte var sen att följa skåningarnas exempel. Ett femtiotal taxvänner var samlade den 26 mars 1954 och man beslöt omgående att bilda en lokalavdelning av Svenska Taxklubben även i Göteborg. Svenska Taxklubbens styrelse lät utarbeta normalstadgar för till klubben anslutna lokalavdelningar. Sedan dessa stadgar godkänts av SKK anslöts de nybildade klubbarna till Svenska Taxklubben såsom dess avdelningar i Skåne resp västra Sverige. Därmed var isen bruten. Bildande av lokala taxklubbar innebar inledningen till en fjärde epok i Svenska Taxklubbens historia som utan överdrift torde kunna benämnas som klubbens storhetstid. Medlemsantalet som vid

årsskiftet 1953-54 uppgick till 361.

I juni 1956 bildades en tredje lokalavdelning i Småland. I samband med denna anslutning beslöts att ändra de andra lokalklubbarnas namn till Skånska Taxklubben (numera Skåne-Blekinge Taxklubb), Västsvenska Taxklubben och den nya som fick namnet Smålands Taxklubb.

Året därpå tillkom ytterligare två klubbar, Skaraborgs taxklubb och Örebro läns Taxklubb och 1958 ökade familjen med ej mindre är fyra klubbar, Norra Taxklubben, Södermaland-Östergötlands Taxklubb, Värmlands Taxklubb och Östsvenska Taxklubben. Sedan skulle det dröja ett par år innan Dalarnas Taxklubb 1961 knackade på dörren och begärde sitt inträde, den följdes 1962 av Dalslands Taxklubb och Norrbotten (numera Övre Norrlands) Taxklubb, och 1963 av Gotlands Taxklubb. 1975 är 17 lokala klubbar anslutna till Svenska Taxklubben.

Ivar Bachèr, ordförande i Svenska Taxklubben 1963 - 1975

1962 bildades Västmanlands läns Taxklubb genom en första delning av Östsvenska Taxklubben och tio år senare följde upplänningarna exemplet och bildade Upplands Taxklubb. Redan något år tidigare hade sörmänningar och östgötar beslutat att gå skilda vägar och ur Södermanland-Östergötlands Taxklubb uppstod då Södermanlands Taxklubb och Östergötlands Taxklubb. Hallands Taxklubb bildades 1979 genom en delning av Västsvenska Taxklubben. Gävleborgs Taxklubb bildades 1974 genom delning av Norra Taxklubben. Elva år senare följde Jämtlänningarna samma exempel och bildade 1985 Jämtland/Härjedalens Taxklubb. Den sista lokalklubben som bildades är Kronobergs Taxklubb genom en delning av Smålands Taxklubb. Idag finns det totalt 20 lokalklubbar anslutna till Svenska Taxklubben.

Ulf Kalling, Svenska Taxklubbens ordförande 1976 - 1987

Svenska Taxklubben och provverksamheten under 1950- talet och framåt.

1955 var det grytprovets år. Åtta prov hölls och 156 hundar bedömdes. Ch Bomm, Jaktsporsens Mitzi och Mariebergs Fantom fick 1:a pris liksom Sports Bambina III och Bösewicht v Allertal, som båda blev U o Gch.

På drevproven blev ettorna allt fler och i särklass står Bomm och Grips Bull. Dessa båda blev G o Dch. Sveriges första U o Dch blev Fantom Gay.

1960-talet inleds med fyra kennlar på grytproven Fäbodarnas, Bonniegårdens, Åsmarkens och Traneberg. En flitigt anlitad avelshund var SJ(dg)CH Tjabo 17061/65.

På inledningen av 70-talet blev det fyra nya champions Korthåren Tranebergs Zingo-Skott och Lola, samt strävvhåren Minkas Inge och Logopus Hia Caresse..

Strävvhårstiken Logopus Hia Caresse vann även SM detta år i Norsbo, Dalarna och tilldelades CACIT. Ägare Viveca Nilsson. År 1981 blev en långhårs tik, Örnbergets Katja grytchampion, ägare Elisabeth Rhodin. Samma år får långhåret Lentz vom Speyerbach, ägare Maud Kaudern CACIT. Några kennlar att nämna var Marieberg, Campfire, Eiarö,

Trollstigens, Mickelboda och Ubsola.

1969 fastställdes nya bestämmelser för drevprov. Den största ändringen var att två (istället för tre) skulle få dela på dagen, och därmed bortföll rättigheten till omprov.

Många domarkonferenser hölls på 70-talet för utställning, drev och spår.

1975 firade klubben sitt 75-års jubileum och Ulf Kalling efterträdde Ivar Bachèr. Under samma år hade 34 utställningar hållits med 3146 deltagare, 22 drevprov med 710 startande, 15 grytanlagsprov med 81 starter och 12 taxar startade på karaktärsprov, samt att viltspårproven samlade 328 hundar på 25 prov.

1978 kom rabies till Danmark - och Sverige stängde gränsen, ca 10 år senare stängdes även den Finska gränsen. Detta blev naturligtvis ett stort dräpslag för alla de som tävlade med sina hundar i dessa länder. 1996 öppnades åter gränserna till mångas glädje.

Gemensamma regler vid drevprov togs för de drivande raserna genom beslut som togs av basset-, beagel-, drever-, och tax klubbarna.

Eftersökshundar

Eftersökshundar, som plötsligt vid regeldiskussionen, blev Svenska Kennelklubbens och Jägare förbundets angelägenhet. Det var så att Svenska Taxklubben tog upp frågan om utbildning av eftersökshundar. Svenska Taxklubben anordnade de första spårproven i Sverige.

I en artikel i tidningen taxen nr 2, 1977 kan man läsa att 1941 funderade Stockholms taxklubb på att anordna spårprov. Men först 1955, på förslag av Skånska Taxklubben, beslöt Sv. Taxklubben ta upp provet på sitt program.

Med den utveckling och ökning av både älg- och rådjursstammarna i Sverige kom dessa att utgöra en fara i trafiken. Var tredje trafikolycka idag är en viltolycka. Därför behövs våra eftersökshundar. Viltspårchampionat har införts då säkert detta har stimulerat många att träna sina hundar på viltspår. År 2003 kom 1.494 taxar och 1.453 övriga raser till start i Svenska Taxklubben.

1982 passerade medlemsantalet 5.000. Nordisk segrarutställning hölls 1982 vid Galärvarvet, där Vasamuseet har sin plats. Olle Lundberg och hans team hade smyckat utställningshallen med de nordiska flaggorna. På utställningen var det Boidis taxarna från Finland och Beckholmarna från Djurgården som delade på tätplatserna i korthårsringen, bland de långhåriga var det Jago v d Hegge som blev Nordisk Segrare. Samma år beslöts också på TF att tax skall vara ID-märkt för att få starta på drevprov. 1988 blev Rolf Johansson ordförande i Sv Taxklubben efter Ulf Kalling som detta år fyllde 70.

Datorernas intrång

I början på 1990-talet gick Sv Taxklubbens avelsrådsverksamhet in i en ny fas. En konferens i Lundsbrunn och vid TF 1991 i Sollefteå som betydde vissa förändringar, dels av organisatoriskt art, dels av förutsättningarna för det praktiska arbetet för avelsråden. Den mest betydelsefulla förändringen var det första steg som tagits för att med modern datateknik underlätta för avelsråden att sammanställa, värdera och föra ut information till uppfödare och avelsintresserade.

Genom att ta hjälp av datorn öppnades möjligheten att erbjuda medlemmarna en helt annan form av den informationsförmedling som avelsrådsverksamheten i praktiken består av.

Fr.o.m. 1993-01-01 beslutade SKK på begäran av Taxklubben om central registrering av ögonundersökningar. Nästa steg blev att ansöka om anslutning till SKK:s Hälsoprogram avseende ögonsjukdomar. Fr.o.m 1996-01-01 gäller tills vidare, att få registrera taxvalpar, så skall föräldradjuren vara ID-märkta och ögonundersökta inom ett(1) år före betäckningen.

Parallellt bedrevs en intensiv upplysnings kampanj om PRA i tidningen taxen och i direktkontakter med medlemmarna.

År 1994 tar Henrik Barnekow över ordförandeskapet i Svenska Taxklubben efter Rolf Johansson.

Under 90-talet anordnade Sv Taxklubben särskilda avelskonferenser för att höja kunskapsnivån och engagemanget hos de lokala avelsråden. Denna del av verksamheten måste betraktas som en av de mest angelägna framtida uppgifterna för den centrala avelsrådsfunktionen och taxklubbens huvudstyrelse.

År 2001 fyllde Svenska Taxklubben 100 år. Detta firades med stor jubileumsbankett på Grand Hotell i Borås med c:a 160 gäster. Många tal hölls till 100 åringen och Sv Taxklubben blev rikligt uppvaktad av hundklubbar och organisationer från Europa och Sverige, däribland Tyska Taxklubbens ordförande.

100 år har gått sedan bildandet av Svenska Taxklubben. Nu ser vi fram mot nästa sekel. Hunderiet kommer säkerligen att förändras och minnet av det som har varit kommer att redovisas av framtidens taxentusiaster.

Copyright: Svenska Taxklubben

Av Birgitta Sterner

Hämtat från: Svenska Taxklubben 75 år. Jubileumsskrift 1901-1976

Svenska Taxklubben 100 år. Jubileumsskrift 1976-2001

Svenska Grythundklubben 50 år Jubileumsskrift 1952-2002